

**Saveti nacionalnih
manjina za izmenu
zakona o javnom
informisanju**

**Centar za istraživanja migracija
organizovao okrugli sto
o obrazovanju na manjinskim
jezicima**

34

Minority News

mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji

mart 2017

**Petrović:
Kroz
različitosti
povećavamo
vrednost
svih nas**

**Završen
program podrške
inkluziji Roma**

**Stečeni uslovi za punu
implementaciju nastave
na bosanskom
jeziku**

IZDVAJAMO

Vidljivi napreci, ali i značajne poteškoće

Centar za istraživanja migracija, uz podršku Fondacije za otvoreno društvo, 2. marta je organizovao okrugli sto, čija je glavna tema bilo obrazovanje na manjinskim jezicima u procesu evrointegracija, kao i Drugi izveštaj o sproveđenju Akcionog plana za Poglavlje 23.

Završen program podrške inkluziji Roma

Troipogodišnji projekat za inkluziju Roma, koji je finansirala Evropska unija, a sprovedla Misija OEBS-a u Srbiji u saradnji sa Kancelarijom za ljudska i manjinska prava, završen je 31. marta, a više hiljada Roma iz preko 20 gradova i opština bili su direktni korisnici ovog projekta.

O Poglavlju 23 i političkoj situaciji

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih i europskih poslova, Davor Ivo Stier, sastao se 10. ožujka 2017. godine s predstvincima Hrvata u Srbiji – predsjednikom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i zastupnikom u Skupštini Srbije, Tomislavom Žigmanovim, te predsjednikom Hrvatskoga nacionalnog vijeća, Slavenom Bačićem.

Akcenat na problemima zajednice

U periodu od 27. do 29. marta državni sekretar Ministarstva spoljnih poslova i evropskih poslova Republike Slovačke, Lukaš Parizek, sa delegacijom, održao je niz sastanaka kako sa kolegama Ministarstva spoljnih poslova naše zemlje, tako i sa predstvincima AP Vojvodine i predstvincima slovačke zajednice u Srbiji.

Ako imate pitanje vezano za funkcionisanje nacionalnih saveta nacionalnih manjina ili za oblast prava nacionalnih manjina rado ćemo pronaći i objaviti odgovor.

info@minoritynews.rs

UVODNIK 34

Buđenje sumornog proleća

Mart mesec je započeo raspisivanjem predsedničkih izbora, a završio se u iščekivanju istih. O tome kako je protekla kampanja i na koji način su od strane pojedinih stranaka ucenjivani i pri-padnici manjina u našoj zemlji ovaj put nećemo pisati. Ali ne-mojmo se čuditi zbog čega pojedine manjinske zajednice ma-hom odlaze u matične zemlje, a povlače sa sobom i pripadnike većinskog naroda.

Oni koji ovde ostaju svakodnevno na razne načine pokušavaju da ostvaruju svoja prava. Da li ih imaju? Da, na papiru. U praksi? Ne uvek. Jedno od ključnih prava manjina (i ljudskih uopšte) je pravo na informisanje, naravno, na svom jeziku. Poznato nam je da su lokalne samouprave obavezne da raspisuju konkurse za sufinansiranje projekata medija. To je svakako pohvalno, a za nekog ko ne pliva u našim društveno-političkim vodama jako marljivo i u skladu sa svim evropskim načelima. Međutim, rezultati ovakvih konkursa, a koji se direktno tiču manjinskih me-dija su žalosni, ponekad čak smešni. Sama činjenica da u određenoj opštini, gde većinu čine pripadnici manjine, opština izdvoji mala sredstva za programske aktivnosti manjinskog medija, dok jedan tabloidni medij dobije milione, govori sve. Da nije tužno, bilo bi smešno.

Predstavnici saveta nacionalnih manjina podržali su inicijativu Ministarstva kulture i informisanja da izmenama Zakona o javnom informisanju i medijima bude propisan minimalni iznos sredstava koji lokalne samouprave treba da izdvajaju iz budžeta za projektno sufinansiranje medija. Da li će neko izneti i podržati inicijativu da komisije koje će vrednovati projekte budu sačinjene od pravih medijskih eksperata, a ne osoba sa knjižicom političke stranke? Ostaje da vidimo.

U Srbiji žive pripadnici 30 različitih nacionalnih zajednica!

Kroz različitosti povećavamo vrednost svih nas

Rumunsku nacionalnu manjinu u Srbiji i većinski narod su kroz vekove pratili isti problemi, koje su kao prijateljski narodi zajedno rešavali. Istakao je to na početku razgovora Daniel Petrović, predsednik Nacionalnog saveta rumunske nacionalne manjine.

Svaka manjina u Srbiji ima nešto što je izdvaja od ostalih, na šta su njeni pripadnici ponosni. Na šta mogu biti ponosni pripadnici Vaše manjine?

Rekao bih da možemo da se dičimo, jer imamo mnogo mladih intelektualaca koji završavaju fakultete kako u Srbiji tako i u Rumuniji ili u drugim evropskim zemljama. To je nešto na šta u poređenju sa drugim manjinama možemo da budemo ponosni. Moram da istaknem da je još od 1934. godine potpisom između Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca i Rumunije došlo do razmene učitelja i krenula je škola na rumunском jeziku. Svakako da je to itekako omogućilo da se Rumuni razvijaju u svim segmentima. Danas imamo škole gde se nastava obavlja na rumun-

skom jeziku, imamo Zavod za kulturu Rumuna u Vojvodini. Hteo bih da istaknem da je Zavod izdao Rumunsko-srpski rečnik, a radi se i na Enciklopediji Banata. To su ozbiljni projekti gde se zahteva da budu prisutni i drugi stručni ljudi, ne samo iz rumunske zajednice, tako da imamo izvanrednu saradnju sa četiri akademije nauka: sa Srpskom akademijom nauka, pre svega sa Balkanološkim institutom, sa Rumunskom akademijom nauka, sa Hrvatskom akademijom nauka i Crnogorskom akademijom nauka. Radili smo mnoge zajedničke projekte i možemo biti ponosni što je bilo i sredstava za tu namenu, ali formirati instituciju kao što je Zavod za kulturu Rumuna svakako je na ponos kako Rumunima,

tako i građanima Republike Srbije.

Spomenuli ste pripadnike vaše zajednice koji studiraju u Rumuniji ili nekoj drugoj evropskoj državi. Da li se ti mlađi ljudi vraćaju u svoja rođna mesta ili ostaju u inostranstvu?

To je problem sa kojim se susreće i većinski narod. Zbog ekonomске situacije dosta Rumuna je otišlo van naših granica u pronalasku za boljim životom. Možemo reći da nas, nažalost, u najvećem procentu ima manje, upravo zato što je bilo puno odlazaka. Dosta njih se i vratilo, možda je to pola-polaa, ali u svakom slučaju ovi koji su se vratili svakako su dali svoj doprinos daljem razvoju identiteta i kulture Rumuna.

Koliko stanovnika se pri poslednjem popisu izjasnilo kao pripadnici rumunske zajednice?

Ako posmatramo u zadnjih nekoliko

decenija kad je živelo preko 70.000 Rumuna, sad je taj broj nekih 30-35.000. Ima dosta Rumuna kod kojih se tek sad budi njihov identitet. Rumuni su delom bili locirani u Banatu, a delom su locirani u istočnoj Srbiji. Za sada se, po poslednjem popisu, izjasnilo svega 2.500 Rumuna. Moram istaći da je po prvi put u školama uveden predmet Rumunski jezik sa elementima nacionalne kulture. Ovaj projekat smo realizovali mi kao Nacionalni savet zajedno sa Ministarstvom prosvete Republike Srbije, naravno, i uz pomoć određenih organa iz Evropske unije.

U kojim delovima Srbije, osim Južnog Banata, žive Rumuni?

Rumuna ima svuda, ali mahom kao što ste rekli u Banatu. Ima ih i u Novom Sadu, Beogradu. Kao što sam već spomenuo, Rumuni žive i u istočnoj Srbiji. Smatra se da tamо ima 300.000 Rumuna, ali od toga se izjasnilo 2.500, 40.000 se izjasnilo kao Vlasi. Nadamo se da će se upravo kroz omogućavanje zakonskih rešenja manjina iskoristiti mogućnosti i svako ko želi će prepoznati svoj nacionalni identitet.

Na koji način se predstavlja rumunska nacionalna manjina u Srbiji?

Ako vam kažem da imamo tri meseca stariji festival nego što je Guča, onda itekako možemo da budemo ponosni što je u Republici Srbiji već 56. put organizovan veliki Festival folklora Rumuna u Srbiji i svakako da možemo biti zadovoljni, jer na tom festivalu participira preko 2.000 amatera iz različitih krajeva. Ovaj festival se svake godine organizuje u drugom mestu. Upravni odbor festivala organizuje konkurs na koji se javljaju zainteresovane sredine. Pored tih kulturnih manifestacija možemo reći da smo kao Nacionalni savet u okviru našeg budžeta odredili 10 kulturnih manifestacija koje podržavamo – pozorišne dane, festival mladih, kao i druge manifestacije koje su od značaja za našu manjinu i pokušavamo da zbog nedostatka sredstava u ministarstvima nadomestimo taj nedostatak kako bismo iskazali našu tradiciju. Smatramo da upravo kroz različitosti povećavamo vrednost svih nas u Republici Srbiji. Na putu smo ka Evropskoj uniji i ponekad

dolaze da nas uče kako treba da živimo zajedno, a ja uvek imam odgovor da mi ovde vekovima živimo zajedno i nismo imali, bar mi Rumuni, nikakve probleme sa većinskim narodom, a nadam se da nećemo ni imati. Želimo da pronađemo dodirne tačke, od kojih je jedna tačka i formiranje Orkestra nacionalnog saveta Rumuna, gde je 40-oro mladih ljudi, muzički obrazovanih, pratilo muzičara Boru Dujića na koncertu u Sava centru. Ion se iznenadio da je od jedne takve manjine, koja ima svega 30.000 građana moguće napraviti takav orkestar. Mi smo jedina manjina koja se organizovala na takav način, odnosno da na profesionalan način iskaže deo svojih kulturnih vrednosti. Možemo da iskažemo zahvalnost pre svega i Vladi Republike Srbije, jer je Rumunski nacionalni savet bio uključen u komisiju koja je dala svoj konstruktivan doprinos pisanju tačke 23, koji se tiče manjina. Drago nam je što je to poglavje otvoreno, jer nama je izuzetno važno da se kroz 11 oblasti koje su definisane Akcionim planom, koje su opet povezane za čak 33 zakaona, koji bi trebalo da se isprate, da se promene ili dopune, poboljšaju prava nacionalnih manjina u našoj državi. Sadržina toga je plod velikog rada. Svakako da nikad ne mogu svi da budu zadovoljni i uvek će neko imati zamerke, ali, ako odradite 90% nekog posla, možete biti zadovoljni. Sigurno da onih 10% ostaju kao otvorena tema za diskusiju, ali to ne znači da je nešto loše. Akcionim planom su jasno definisani rokovi i obaveze i za nas je jako važno da se ne kasni sa procesima i zbog puta Srbije ka Evropskoj uniji, ali ujedno i ka poboljšanju prava nacionalnih manjina. Smatramo da ćemo upravo kroz promenu zakonske regulative poboljšati i osvežiti sam život nacionalnih manjina koje ovde žive i olakšati pre svega, jer ne radi se samo o očuvanju kulturne baštine. Radi se i o nekim zakonima koji se tiču funkcionalisanja u lokalnim samoupravama, službenе upotrebe jezika i pisma i mnogih detalja koje čuvaju bogatstvo Republike Srbije. Te vrednosti koje je Srbija negovala kroz vekove treba da pretočimo u zakonski okvir i podržimo manjine, jer one čine jedan kulturni milje Republike Srbije i u tom kontekstu Srbija može samo više da bude poštovana i vrednovana.

Spomenuli smo službenu upotrebu jezika i pisma. Da li ste zadovoljni sprovodenjem ovog zakona kad je u pitanju vaš maternji jezik?

U zakonu su ponekad propisana i dobra rešenja, a problem je implementacija takvih rešenja u praksi. Na području naše države u 9 opština je rumunski jezik u službenoj upotrebi. Možda biste mogli da pitate predsednike opština i organe u tim opštinama kako se zakon sprovodi. Ima opština koje su za pohvalu, ima opština koje još moraju da porade na tome, npr. na ispisivanju tabli u ulasku u mesto, naziva ulica itd. Ako prednik rumunske nacionalne manjine traži da određena dokumenta dobije na svom jeziku lokalna samouprava je dužna da to odradi. Da li se to u praksi odvija savršeno? Ne, ali svakako da smo otvorili određene procese, određene mogućnosti i važno je da se formira pozitivna atmosfera koja će omogućiti realizaciju zakona. Nadam se da idemo u tom pravcu i svakako mogu da čestitam opštinama koje su to perfektno odradile. Među njima je i opština Zrenjanin, koja je čak i to što nije bilo neophodno ispisala ne samo na rumunskom jeziku, već i na drugim jezicima, ali ima opština koje još moraju da porade na tome. Ne bih da ih kritikujem, ali bih da ih podsetim da bez obzira što imamo manjak sredstava, svake godine ako urade makar malo, nakon nekoliko godina će završiti taj proces. Nisu za to potrebna velika sredstva, ali sve zavisi od volje i znanja rukovodilaca u tim lokalnim samoupravama.

Da li ste zadovoljni brojem pripadnika rumunske manjine koji su zaposleni u državnim organima?

Mi ne znamo taj broj. O tome je bilo reči u Republičkom savetu za nacionalne manjine, a to je predviđeno i Akcionim planom. Ne mogu da se izjasnim da li je dovoljan broj ili ne. Smatram da do sada nije vođeno dovoljno računa o tome. Navešću primer. U jednoj opštini prilikom venčanja pripadnika rumunske manjine nije bilo omogućeno da tekst Duška Radovića bude pročitan na rumunskom jeziku, pod izgovorom da nemaju matičara koji govori rumunski, što nije bilo tačno. Nadam se da će takve stvari biti bolje organizovane, a upravo to i proistiće iz Akcionog plana.

Vidljivi napreci, ali i značajne poteškoće

Centar za istraživanja migracija, uz podršku Fondacije za otvoreno društvo, 2. marta je organizovao okrugli sto, čija je glavna tema bilo obrazovanje na manjinskim jezicima u procesu evrointegracije, kao i Drugi izveštaj o sprovodenju Akcionog plana za Poglavlje 23.

Direktorka Centra, Biljana Jović, tom prilikom je podsetila na dve značajne stvari koje su se desile u tom periodu: 21. februara proslavljen je Međunarodni dan maternjeg jezika, a iste nedelje predstavljen je i Drugi izveštaj o sprovodenju Akcionog plana za Poglavlje 23.

„O obrazovanju na manjinskim jezicima se nije toliko govorilo u široj javnosti u Srbiji sve dok nije postalo deo političke teme u regionalnom kontekstu evrointegracije i odnosa Srbije sa svojim susedima. Nedovoljan napredak obrazovanja na jezicima manjina bio je jedan od glavnih razloga zbog kojeg Poglavlje 26 nije otvoreno prošle godine“, istakla je Jović.

U javnosti je predstavljeno da je napravljen značajan korak po tom pitanju, da je obrazovanje na manjinskim jezicima značajno unapređeno. O ovim naprecima, ali i poteškoćama koje još uvek niko nije rešio govorili su Snežana Vuković (Ministarstvo za obrazovanje), Svetlana Zolnjanova (Nacionalni savet slovačke nacionalne manjine), Darko Sarić Lukendić (Hrvatsko nacionalno vijeće) i Esad Džudžo (Bošnjačko nacionalno vijeće).

Snežana Vuković je istakla da Ministarstvo godinama radi na izradi udžbenika zajedno sa nacionalnim savetima, ali da taj proces još uvek nije završen.

Osvrnuvši se na izveštaj o sprovodenju Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina za aktivnosti dospele zaključno sa II kvartalom 2016. godine, Vuković je rekla da je, kada je oblast obrazovanja u pitanju, iz statističkog izveštaja vidljivo da su aktivnosti ili u procesu izvršenja ili se kontinuirano izvrša-

vaju ili su pak izvršene u potpunosti. „Vidljivo je da smo na dobrom putu, jer je dosta aktivnosti realizovano ili su u procesu realizacije“, rekla je Vučović.

Rezultati su nesumnjivo postignuti, međutim još uvek su prisutni određeni problemi. Na to su ukazali predstavnici nacionalnih saveta.

Obraćajući se prisutnima, Svetlana Zolnjanova se zahvalila organizatorima skupa na prilici da govore o ovoj temi. „Mislim da je jako važno

vet je stipendiranje i besplatan smestaj u internatu ili druga vrsta finansijske pomoći, kao i otvaranje novih obrazovnih profila, za koje bi bili zainteresovani naši učenici i tako ostali u svojoj zemlji. Ne zaboravljamo ni studente, koje već dosta godina stipendiramo, odnosno stipendiramo tzv. deficitarne kadrove. Takođe, jedna od naših afirmativnih mera je uvođenje maternjeg jezika u predškolske ustanove. Nismo naišli na razumevanje lokalnih samouprava, tako da ovaj proces finansira nacionalni savet.“

da, svako iz svog aspekta, sagleda gde smo, koji su izazovi, gde postoje određene smetnje, kako bismo unapredili nastavu na svom jeziku. Više bih se osvrnula na aktivnosti koje se sprovode pri realizaciji Poglavlja 23, jer moram da kažem da nacionalni saveti do sada nisu bili uključivani ni u kakve aktivnosti koje su vezane za Poglavlje 26“, rekla je Zolnjanova.

Kao veliki izazov za slovačku manjinu istakla je smanjivanje broja učenika. Kako je rekla, u 2008. godini na slovačkom jeziku na nivou osnovnih škola nastavu je pohađalo preko 3200 učenika, dok je sada preko 2600. Ovom smanjenju doprinose migracije, odnosno odlazak Slovaka u matičnu zemlju.

„Rešenje koje vidi naš nacionalni sa-

Kao problem učesnici su istakli organizovanje nastave Maternjeg jezika sa elementima nacionalne kulture. Model koji se od njih zahteva – formiranje grupe od najmanje 15 učenika, kombinacija razreda ili čak spajanje škola – nije adekvatan za sve manjine. Na to je ukazao i Darko Sarić Lukendić, međutim, kako je istakao, na području grada Subotice je dobrom saradnjom sa lokalnom samoupravom rešen problem prevoza učenika, koji pohađaju predmet Maternji jezik sa elementima nacionalne kulture. Međutim, problem pokrivanja troškova prevoza nije rešen u svim nacionalnim zajednicama, odnosno na nivou svih lokalnih samouprava.

Lukendić je podsetio učesnike da je Hrvatsko nacionalno vijeće u sara-

dnji sa Fondacijom za otvoreno društvo izradilo prošle godine Strategiju obrazovanja na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji. Međutim, kao veliki problem istakao je nedostatak udžbenika. Kako je rekao, udžbenici za osnovne škole su u procesu izrade, dok pitanje udžbenika za srednje škole nije ni načeto. „Udžbenici koje sad koristimo su uvezeni iz Hrvatske“, rekao je Sarić Lukendić.

„Čemu težimo jeste formiranje Hrvatskog školskog centra za nastavu na hrvatskom jeziku u Subotici. Nije ideja da to bude školski centar za Hrvate, već centar u kojem se nastava izvodi na hrvatskom jeziku“, istakao je Sarić Lukendić.

Džudžo: Prisutan proces osporavanja i usporavanja stečenih prava

Govoreći o bošnjačkoj zajednici, Esad Džudžo je ispred Bošnjačkog nacionalnog vijeća istakao da, kad je u pitanju pravo na obrazovanje, bošnjačka zajednica se susreće sa dva procesa: jedan je osporavanje identiteta manjini, a drugi usporavanje zakonskih procedura za ostvarivanje prava.

„Ne smemo da zaboravimo nekoliko stvari. U toku prošle godine smo prvi put dobili kompletne planove udžbenika za osnovnu i srednju školu na jezicima nacionalnih manjina. Takođe, važno je i potpisivanje Memoranduma o udžbenicima. U slučaju bošnjačke nacionalne manjine, nama, pored 229 udžbenika koji se koriste u osnovnoj i srednjoj školi, nedostaju još 52 udžbenička naslova, koji su utvrđeni Memorandumom, a nijedan naslov još uvek nije završen. Po Memorandumu je trebalo da budu završeni i dati učenicima na korišćenje početkom tekuće školske godine.“

Uvodničari koji su govorili ispred svojih nacionalnih saveta istakli su da nacionalni sa-

veti moraju da budu uključeni u izmene zakona, kao i da predstavnici manjina moraju budu aktivno uključeni u radnu grupu za iznalaženje najboljih modela za nastavu na jezicima nacionalnih manjina.

Kostić: Od 21 nacionalnog saveta, 14 je odgovorilo u predviđenom roku

U ime Kancelarije za ljudska i manjinska prava Drugi izveštaj stručno je predstavio Igor Kostić. Istakao je

da je u ovom izveštajnom planu 70 nosilaca imalo svoje aktivnosti. Rok za dostavljanje izveštaja je bio od 14. novembra 2016. do 30. januara 2017.

„U ovom periodu održali smo inicijalne obuke sa svih 70 institucija. Razlika u odnosu na prethodni izveštaj je u tome što ovaj sadrži generičke nosioce aktivnosti, odnosno kao nosioci su naznačene jedinice lokalne samouprave,

nacionalni saveti, organizacije civilnog društva, mediji, osnovne i srednje škole itd. Ovaj izveštaj mnogo preciznije pokazuje koliko svaka od institucija daje svoj doprinos realizaciji svake pojedinačne aktivnosti. Od 70 nosilaca aktivnosti, njih 57 je dostavilo priloge. Podatke nisu dostavile pojedine jedinice lokalne samouprave, saveti za međunarodne odnose, mediji, Narodna biblioteka Srbije, sedam nacionalnih saveta i Savet za štampu. Od 21 nacionalnog saveta, 14 je odgovorilo u predviđenom roku. Izveštaje nisu dostavili albanski, aškalijski, bošnjački, romski, grčki, crnogorski i ukrajinski nacionalni savet.“

Kada je u pitanju izveštavanje za sledeći ciklus, Kostić je posebno naglasio da Kancelarija za ljudska i manjinska prava više neće slati obrasce, jer se prepostavlja da nosioci aktivnosti imaju obrasce i da će izveštavati po njima. Takođe, dodao je da će od ove godine izveštavanje biti kvartalno, a ne polugodišnje i da je neophodno da izveštaji budu dostavljeni u dogovorenom roku. „U saradnji sa Ministarstvom prosvete, ali i sa Ministarstvom državne uprave i lokalne samouprave identifikovali smo jedinice lokalne samouprave koje se po Zakonu o lokalnoj samoupravi smatraju multietničkim jedinicama, te smo ih kontaktirali i od njih u ovom izveštajnom periodu očekujemo priloge na osnovu kojih ćemo imati jasniju sliku kako se ovaj plan sprovodi na lokalnu“, zaključio je Kostić.

Potpisani ugovori sa predstavnicima nacionalnih saveta sa sedištem na teritoriji AP Vojvodine

Izvor: Pokrajinska vlada

Potpredsednik Pokrajinske vlade, pokrajinski sekretar za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, Mihalj Njilaš, potpisao je 23. marta s predstavnicima četraest nacionalnih saveta – nacionalnih manjina ugovore o dodeli sredstava za finansiranje redovnih delatnosti i razvojnih delatnosti za 2017. godinu.

Kako je istakao potpredsednik i redovni sekretar, Mihalj Njilaš, prilikom potpisivanja ugovora sa predstavnicima nacionalnih saveta, ugovori o finansiranju zaključuju se sa nacionalnim savetima čije je sedište na teritoriji AP Vojvodine. „Kao i svake godine, sredstva za finansiranje redovnih delatnosti i

programske aktivnosti nacionalnih saveta obezbeđena su u budžetu. Ovim sredstvima, kao i sredstvima iz republičkog i opštinskih budžeta, obezbeđeno je postojanje, delovanje i jačanje kulturne autonomije nacionalnih manjina u Vojvodini”, rekao je potpredsednik Njilaš.

Kao veoma važno Mihalj Njilaš je ocenio i to što je prošle godine u martu Vlada Republike Srbije usvojila Akcioni plan za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, a kao značajno je ocenio i to što taj plan predviđa jačanje uloge i jasnije definisanje ovlašćenja nacionalnih saveta. Njilaš je dodao i da je u toku i izmena Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, na čijem tekstu intenzivno radi Radna grupa

za izradu Nacrtu teksta zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina. U radu i aktivnostima ove Radne grupe učestvuju i predstavnici Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice.

U 2017. godini obezbeđen je iznos od ukupno 60.100.000,00 dinara za potrebe sufinansiranja delatnosti nacionalnih saveta. Iznos je nezнатно veći u odnosu na prethodne dve godine, ali jasno pokazuje tendenciju i pre svega opredeljenje Pokrajinske vlade da se u budućnosti uključe u rad i razvoj nacionalnih saveta delom i kroz povećanje finansijske pomoći.

Dodeljena sredstva za službenu upotrebu jezika i pisama nacionalnih manjina

Za 2017. godinu iz Budžeta AP Vojvodine izdvojena su sredstva u iznosu od devet i po miliona dinara za projekte iz oblasti službene upotrebe jezika i pisama, za osposobljavanje zaposlenih da se koriste jezikom nacionalnih manjina, za razvoj sistema elektronske uprave u uslovima višejezičnosti, za troškove izrade i postavljanja višejezičkih tabli s nazivom naseljenih mesta, ulica, trgova, organa, organizacija, javnih obaveštenja, kao i za štampanje višejezičkih obrazaca i javnih publikacija.

U svom obraćanju, sekretar Njilaš

je rekao: „Nemoguće je govoriti o očuvanju posebnosti jedne nacionalne zajednice – bila ona manjinska ili većinska – ukoliko nije u prilici da koristi svoj jezik i pismo. Budući da su multikulturalizam i multietničnost, čije je obeležje i višejezičnost, među najvećim bogatstvima naše Vojvodine, nešto po čemu smo kao regija prepoznatljivi svuda u Evropi, pa i u svetu, važno je da to bogatstvo sačuvamo, ne-gujemo i unapredimo, a to možemo samo ako smo udruženi i jedinstveni u ostvarenju tog cilja.”

„Za ostvarivanje strateškog cilja utvrđenog Akcionim planom, predviđene su aktivnosti među kojima

su i one čiji je nosilac Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, a jedna od njih jeste i razlog našeg današnjeg okupljanja – obezbeđivanje i raspodela sredstava organima i organizacijama na teritoriji lokalnih samouprava u kojima je u službenoj upotrebi barem jedan jezik nacionalne manjine, radi unapređivanja ostvarivanja prava na službenu upotrebu jezika i pisama, putem direktnе raspodele budžetskih sredstava i raspisivanja i realizacije konkursa. Akcionim planom utvrđene su brojne aktivnosti, čiji su nosioci i jedinice lokalne samouprave.”

Ima pomaka, a ima i problema

Izvor: Hrvatska riječ

Foto: Centar za razvoj civilnog društva

Debata povodom istraživanja „Informisanje na jezicima nacionalnih manjina – deset godina posle“, koja je organizovana 28. Marta, predstavljena je kao doprinos izradi nove Medijske strategije. Iz tog razloga su pozvani da na debati učestvuju i predstavnici nacionalnih saveta nacionalnih manjina i medija nacionalnih manjina u Srbiji.

Reč je o analizi proteklih deset godina o razvoju medija na jezicima nacionalnih zajednica. Analizirani su mediji 16 nacionalnih zajednica i ustanovljeno je da je načinjen pomak u prethodnih 10 godina. Ipak, suočeni s posledicama privatizacije lokalnih medija i smanjenjem finansijskih sredstava, u debati su predstavnici medija rekli da nemaju dovoljno uslova za kvalitetan rad ili je pak mnogima od njih ugroženo pitanje opstanka, odnosno kontinuiteta rada.

U toku debate su autori analize naglasili da je rad nevladinih i drugih organizacija u ovom trenutku vrlo poželjan i da se treba okrenuti stvaranju „jeftinijih“ medija, poput radija i internet portala koji će moći informisati pripadnike nacionalnih zajednica na njihovim jezicima.

„Za svega par stotina evra iz određene pravne definicije moguće je ući u formiranje takvih medija, posebno online. Udruženja građana već koriste tu mogućnost i u nekim lokalnim samoupravama su te medije i osnovali. Njihov kvalitet je u ovom trenutku još uvek pod znakom pitanja, jer je pitanje zapravo kako izgleda njihova kadrovska struktura. Važno je da se tako nešto ipak događa“, rekao je Miroslav Keveždi, jedan od autora istraživanja.

I na ovoj, kao i na mnogim drugim debatama rečeno je da manjinski mediji ne veruju u potpunosti projektnom finansiranju, koja država predlaže kao jedno od rešenja finansiranja proizvodnje medijskih sadržaja. Neki od razloga su ti što konkursi koje raspisuju državna tela, bilo da su republički, pokrajinski ili lokalni, nisu u dovoljnoj meri definisani po pitanju kategorije medija koji funkcionišu sa svojim posebnim finansijskim planovima, te su često dobijene sume neravnomerno raspoređene i nedovoljne za ozbiljan rad. Drugi problem je i kontinuirano finansiranje koje je nemoguće osigurati. Mediji danas moraju tražiti razne izvore finansiranja i nikad nisu sigurni hoće li novi broj ili emisija biti na vreme proizvedeni, kao što je to bio slučaj do sada.

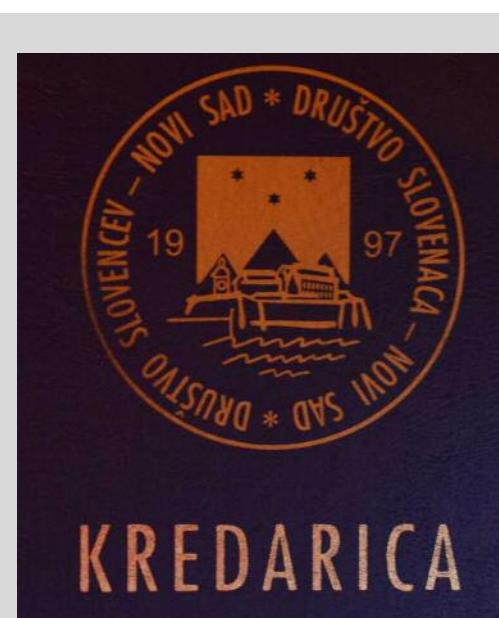
Ipak, projektno finansiranje omogućuje učesnicima konkursa veći pluralizam medija i svakako pred-

stavnike primorava naučiti i neke nove zanate, poput pisanja projekata.

Spomenuto istraživanje se sastoji od tri dela: analiza tradicionalnih (štampanih i elektronskih) medija, analize online medija i terenskog istraživanja kreatora i recipijenata manjinskih i višejezičnih medija u medijskom prostoru Srbije.

Autori analiza su sačinili preporuke za dalje funkcionisanje ovih medija. Napominje se da država mora pronaći mehanizme sigurne naplate naknade za javni servis nakon njenog ponovnog uvođenja. Neophodno je ustanoviti optimalan iznos sredstava koji je potreban za sigurno i od vlasti nezavisno funkcionisanje javnih servisa.

Debatu su organizovali Centar za razvoj civilnog društva i Fondacija za otvoreno društvo.

Ispravka

U biltenu Minority News broj 33 na strani 10 u tekstu Dve decenije društva Slovenaca „Kredarica“ preneli smo vest Radio-televizije Vojvodine, koja nije u potpunosti tačna. Umesto Saše Verbića, predsednika Nacionalnog saveta slovenačke nacionalne manjine (kako se navodi u tekstu) prisutne je pozdravio Dragomir Zupanc, predsednik Odbora za kulturu u Nacionalnom savetu.

Zahvaljujemo se predsedniku Odbora za informisanje Nacionalnog saveta slovenačke nacionalne manjine na ukaznom propustu.

Saveti nacionalnih manjina za izmenu zakona o javnom informisanju

Izvor: Tanjug

Predstavnici saveta nacionalnih manjina podržali su inicijativu Ministarstva kulture i informisanja da izmenama Zakona o javnom informisanju i medijima bude propisan minimalni iznos sredstava koji lokalne samouprave treba da izdvajaju iz svog budžeta za projektno sufinansiranje medija, a koji ne bi trebalo da bude manji od 1 odsto ukupnog budžeta opština i gradova.

Na sastanku održanom u Ministarstvu kulture i informisanja usaglašen je stav da bi izmenama zakona trebalo da se propisu obaveznii rokovi za raspisivanje konkursa za projektno sufinansiranje medija od strane lokalnih samouprava, kako bi svi mediji, pa i oni na jezicima nacionalnih manjina, na početku budžet-

ske godine raspolagali sredstvima za realizaciju projekata od javnog značaja.

Predstavnici saveta nacionalnih manjina predložili su da se formira redakcija na manjinskim jezicima u okviru RTS i za tražili podršku Ministarstva kulture i informisanja u praćenju zakonske obaveze po kojoj privatizovani mediji moraju da poštuju programsku šemu i nakon privatizacije.

Kako je istakao državni sekretar za informisanje i medije, Nino Brajović, u 2016. godini za medije koji informišu na jezicima nacionalnih manjina iz republičkog budžeta i budžeta AP Vojvodine izdvojeno je više novca nego za sve ostale medije, ne računajući budžetska izdavanja za javne servise.

„Manjinskim medijima pripalo je oko 305.000.000 dinara, a svim ostalim medijima 215.000.000 dinara, što znači da je za projektno sufinansiranje medija na jezicima nacionalnih manjina izdvojeno 33 odsto više sredstava u odnosu na ostale medije. Taj trend biće nastavljen i ove godine, uz nastojanje da izdvajanja rastu u skladu sa povećanjem budžeta Ministarstva, čime ćemo nastaviti da poštujemo visoke standarde kada je reč o informisanju i položaju nacionalnih manjina“, kazao je Brajović.

Slovenačka zajednica

Upoznavanje sa jezikom, tradicijom i kulturnim nasleđem Slovenije

Izvor: Nacionalni savet slovenačke nacionalne manjine

Najmlađi članovi Udruženja Slovenaca „Logarska Dolina“ iz Pančeva zajedno sa mališanima Društva Slovenaca „Kredarica“ iz Zrenjanina boravili su od 25. do 29. marta na ekskurziji u Postojni u Sloveniji.

Prema rečima profesorke, dr Milene Spremo, koja vodi kurs slovenačkog jezika za članove pančevačkog i zrenjaninskog udruženja Slovenaca ovo je bila ekskurzija koja je mališanima na pravi način prikazala sve ono što krasi Sloveniju, njene prirodne lepote, znamenitosti, kulturu i tradiciju. To je bila i prilika da se svi učenici ekskurzije upoznaju sa sistemom školovanja u Sloveniji i da ujedno razmene iskustva. Mališani su tokom boravka bili smešteni u Omladinskom domu „Proteus“ u Postojni, a za njih je bila organizovana i

poseta Osnovnoj školi, gde su prisustvovali redovnoj nastavi.

Prema programu, oni su posetili i nekoliko značajnih turističkih mesta kao što su Po-

stonska jama, Predjamski grad, Škocijanske jame, Ergelu Lipica, gradove Ajdovščinu i Štanjel. Poslednji dan je bio predviđen za boravak u Ljubljani, gde su polaznici dečjeg kursa slovenačkog jezika zajedno sa svojim vršnjacima iz Slovenije

učestvovali na Dečjem pozorišnom festivalu. Glavni organizator ekskurzije, profesor Vera Popović, iz zrenjaninskog Društva Slovenaca „Kredarica“ priredila je za tu priliku i pozorišnu predstavu čija je izvedba pobrala veliki aplauz i ovacije.

Ova ekskurzija predstavlja samo deo programa koji je planiran za ovu godinu, a najmlađe i najuspešnije članove Udruženja Slovenaca iz Pančeva i Zrenjanina tokom leta očekuje manifestacija „Dobrodošli kući“ i letnja škola koja će biti organizovana po raznim mestima Slovenije.

Organizaciju ekskurzije pomogli su Ministarstvo obrazovanja Republike Slovenije, Zavod za školstvo Republike Slovenije, Kancelarija za slovenačku dijasporu i Nacionalni savet slovenačke nacionalne manjine u Srbiji.

Završen program podrške inkluziji Roma

Izvor: Kancelarija za ljudska i manjinska prava

Loipogodišnji projekat za inkluziju Roma, koji je finansirala Evropska unija, a sprovela Misija OEBS-a u Srbiji u saradnji sa Kancelarijom za ljudska i manjinska prava, završen je 31. marta, a više hiljada Roma iz preko 20 gradova i opština bili su direktni korisnici ovog projekta.

- Projekat "Ovde smo zajedno - Evropska podrška za inkluziju Roma" jedan je od najuspešnijih i najdelotvornijih projekata u oblasti integracije Roma koji je realizovan u poslednjih desetak godina u našoj zemlji, istakla je Suzana Paunović na održanoj završnoj konferenciji projekta u Klubu poslanika.

Kako navodi Paunović, u svakom trenutku su bile dostupne informacije o tome dokle se stiglo sa realizacijom ciljeva, šta je sve postignuto, ali i o problemima i izazovima na koje se nailazilo. Problemi su rešavani zajedničkim naporima i možda je baš tu jedna od „tajni uspeha“ ove inicijative gde bi ovakav model saradnje trebalo zadržati i ubuduće, zaključila je Paunović.

Projekat je direktno podržao realizaciju prethodne, ali i nove Strategije za socijalno uljučivanje Roma u ključnim oblastima, kao što su obrazovanje, zapošljavanje, stanovanje, pružanje usluga na lokalnom nivou, rekla je Paunović, dodaјući da su neki od ostvarenih rezultata svakako doprineli i ispunjenju obaveza preuzetih Akcionim planom za Poglavlje 23 u pristupanju Srbije Evropskoj uniji.

Tim projekta je uspeo da podrži osnivanje 20 mobilnih timova od strane lokalnih samouprava, a prvi 20 samouprava je svečano potpisalo Deklaraciju o socijalnom uključivanju Roma i Romkinja koja bi trebalo da da novu energiju i posvećenost lokalnim samoupravama kad je reč o inkluziji romske zajednice, navela

je direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava.

Kada je reč o najboljim praksama u zapošljavanju Roma, Paunović je podsetila da je završena dodela poslednjih komada opreme za 17 preduzeća koja će zaposliti oko 60 Roma i Romkinja, a ukupna vrednost opreme koja je donirana iznosi oko 375.000 evra.

U sferi obrazovanja projekat je došao do sacrtanog cilja od 1.000 podeljenih sti-

pendija tokom dve školske godine. Okončan je važan proces sertifikacije pedagoških asistenata, njih 191 je primilo diplome o završenom programu na ceremoniji koja je organizovana na Univerzitetu u Kragujevcu čime je završen višegodišnji proces i asistenti su postali deo obrazovnog sistema Republike Srbije, istakla je Paunović.

U oblasti stanovanja, izrađeno je 13 urbanističkih planova podstandardnih naselja u 11 opština, a u 14 opština je pripremljena tehnička dokumentacija za 20-ak infrastrukturnih projekata. Kroz podršku Ministarstvu građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, mapirana su 583 podstandardna romska naselja u Srbiji i uspostavljen geografski informacioni sistem (GIS) koji će omogućiti praćenje i unapređenje uslova stanovanja.

Oskar Benedikt, zamenik šefa Delegacije Evropske unije u Srbiji, istakao je da je njegov prvi zadatak kada je došao u Srbiju bio da dodeli deci stipendije u školi

u okviru ovog projekta. Deca su bila puna entuzijazma i drago nam je što smo mogli da ih podržimo. On je istakao da dosadašnja podrška Evropske unije za inkluziju Roma iznosi 11,5 miliona evra i da se planira još 20 miliona evra. Benedikt je najavio da će se ovogodišnji Seminar za socijalno uključivanje Roma i Romkinja u Srbiji održati u julu mesecu.

Vitomir Mihajlović, predsednik Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine, zahvalio se Vladi Republike Srbije

na posvećenosti u rešavanju pitanja inkluzije Roma ističući da se samo zajedničkim radom može doći do ovakvih rezultata. Mihajlović se zahvalio svim pripadnicima romske nacionalne manjine na učeštu u realizaciji projekta, partnerima, kao i jedinicama lokalne samouprave, ističući da je više desetina hiljada Roma osećilo benefite ovog projekta. Formiranjem mobilnih timova u 20 jedinica lokalne samouprave omogućena je bolja međusektorska saradnja i podela nadležnosti i odgovornosti između lokalnih aktera koje se bave pitanjima inkluzije Roma, dodao je Mihajlović.

Evropska podrška za inkluziju Roma je projekat vredan 4,8 miliona evra, projekat koji finansira Evropska unija i sprovođa Misija OEBS-a u Srbiji, obezbeđuje podršku institucijama Republike Srbije u poboljšanju položaja Roma u sledećim oblastima: pristup osnovnim pravima, građanskom učeštu, tržištu rada, obrazovanju, zdravstvu, socijalnoj zaštiti, adekvatnom stanovanju i kreiranju poslova. Najvažniji partneri projekta su Kancelarija za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, Romski nacionalni savet, Stalna konferencija gradova i opština, NVO Praxis, Fond za obrazovanje Roma, Kancelarija za evropske integracije Vlade Republike Srbije i Tim za socijalnu inkluziju i smanjenje siromaštva.

Akcenat na problemima zajednice

Foto: Hlas ljudu

U periodu od 27. do 29. marta, državni sekretar Ministarstva spoljnih poslova i evropskih poslova Republike Slovačke, Lukaš Parizek, sa delegacijom, održao je niz sastanaka kako sa kolegama Ministarstva spoljnih poslova naše zemlje, tako i sa predstvincima AP Vojvodine i predstvincima slovačke zajednice u Srbiji.

Sastanak je održan i sa potpredsednikom pokrajinske Vlade i pokrajinskim sekretarom za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice, Mihajlom Njilašom, koji je istakao da Pokrajinska vlada sa posebnom pažnjom neguje očuvanje nacionalnog identiteta svih nacionalnih zajednica u Vojvodini, uključujući i slovačku, koja je u pokrajini druga po brojnosti. „Kako u sferi obrazovanja, tako i u sferi kulture i informisanja na jezicima nacionalnih zajednica, mi poštujemo zakonske okvire i regulative, što je precizno navedeno i u Poglavlju 23, jednom od ključnih u procesu pridruživanja Republike Srbije EU“, istakao je Njilaš i dodao da je „s tim u vezi i prema novog Zakona o nacionalnim manjinama i nacionalnim savetima“.

U fokusu razgovora delegacije sa predsednikom Skupštine AP Vojvo-

dine, Ištvandom Pastorom, bile su teme vezane za položaj i ostvarivanje prava slovačke nacionalne zajednice u našoj zemlji, pre svega u oblastima obrazovanja, informisa-

predstavnici Kancelarije za Slovake u dijaspori, 2012. godine su izdali 600 takvih potvrda, dok se prošle godine taj broj popeo na 2200. Interesovao se i za organizovanje na-

nja, kulture, negovanja jezika i pisma.

Tokom sastanaka sa predstvincima zajednice državni sekretar Parizek je izrazio zabrinutost zbog činjenice da svake godine veliki broj Slovaka iz Srbije predaje zahteve za potvrdu o slovačkom poreklu i odlazi iz Srbije. Kako su tom prilikom naveli i

stave na slovačkom jeziku, odnosno probleme koji nastaju u pojedinim školama gde zakon ne dozvoljava formiranje grupa manjih od 15 učenika. Na koji način pokušavaju da reše ovaj problem govorili su predstavnici Nacionalnog saveta slovačke nacionalne manjine, odnosno predstavnici Odbora za obrazovanje.

Saradnja Nacionalnog saveta Rumuna i RTV

Izvor: RTV

Delegacija Nacionalnog saveta Rumunske nacionalne manjine, u kojoj su bili predsednik Daniel Petrović i Niku Čobanu, posetila je Radio-televiziju Vojvodine.

O stanju i aktivnostima u RTV-u goste je upoznao dr Miodrag Koprivica, generalni direktor.

Izraženo je zajedničko zadovoljstvo početkom aktivnosti na izgradnji nove zgrade RTV-a.

U razgovorima je postignuta saglasnost o potrebi jačanja dopisničke mreže, kao i poboljšanja statusa zaposlenih kada to zakonske i finansijske mogućnosti dozvole.

Nacionalni savet rumunske nacional-

ne manjine smatra da bi zbog multijezičke strukture programa RTV bilo logično da u Programskom savetu RTV bude zastupljena i rumunska manjina.

Rukovodstvo RTV i Nacionalni savet rumunske nacionalne manjine dogovorili su se da nastave i unaprede saradnju u skladu sa zakonom i obostranim potrebama.

O Poglavlju 23 i političkoj situaciji

Izvor: Hrvatska riječ

Potpričnjak Vlade i ministar vanjskih i europskih poslova, Davor Ivo Stier, sastao se 10. ožujka 2017. godine s predstvincima Hrvata u Srbiji – predsjednikom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i zastupnikom u Skupštini Srbije, Tomislavom Žigmanovim, te predsjednikom Hrvatskoga nacionalnog vijeća, Slavenom Bačićem.

Sastanak je održan u okviru redovite suradnje i razmjene mišljenja na temu prava i položaja hrvatske nacionalne manjine u Srbiji, kao i skrbi Hrvatske za pripadnike hrvatskog naroda izvan Hrvatske.

„Riječ je o nastavku redovite komunikacije najviših predstavnika hrvatske zajednice iz Srbije s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova Hrvata. Naime, ovaj susret posljedica je dogovora na sastanku s hrvatskim ministrom vanjskih i europskih poslova, Davorom Ivom Stierom, kojega smo kolega Bačić i ja imali 12. prosinca prošle godine u Zagrebu, na kojemu je uočena potreba za neposrednom i učestalijom međusobnom komunikacijom, što je sada i ostvareno“, rekao je Žigmanov.

U okviru sastanka s ministrom Stierom i njegovim suradnicima Slaven Bačić je upoznao ministra s tijekom europskih integracija Srbije, te stajališta HNV-a u svezi s tim. Predsjednik Bačić je ukazao i na novitati broj izazova i problema kada je riječ o aktivnostima državnih tijela koja se odnose na ljudska i manjinska prava, to jest pregovaračko Poglavlje 23, te iznio i aktivnosti na tome planu koje poduzima HNV, napose kada je riječ o monitoringu.

O političkoj situaciji i položaju Hrvata u Srbiji govorio je predsjednik DSHV-a, posebno iznijevši stajalište ove stranke o predstojećim izborima za predsjednika Srbije i o prijeporima koji su ga pratili. „Ministra Stiera sam upoznao i s najnovijim slučajevima kršenja ljudskih prava pripadnika hrvatske zajednice te politički motiviranim smjenama i otpuštanjima iz javne uprave zbog nacionalne pripadnosti“, kazao je Žigmanov.

Ispunjeno stoljetnog sna sandžačkih Bošnjaka

Izvor: BNV

UBošnjačkom nacionalnom vijeću 29. marta je održana konferencija za novinare na temu upisa nove generacije učenika u nastavi na bosanskom jeziku školske 2017/2018. godine. U svom obraćanju novinarima potpredsjednik Vijeća, Esad Džudžo, istakao je da su se stekli svi sistemski i zakonski uslovi za punu implementaciju nastave na bosanskom jeziku.

U nastavi na bosanskom jeziku se trenutno koristi 229 udžbenika, koji su ili autorskog tipa ili prevedeni, a nedavno je i odobren plan udžbenika za nastavu na bosanskom jeziku. Usvojeni su obrazovni standardi za osnovnu školu, a učenici osmog razreda u nastavi na bosanskom jeziku će po prvi put polagati završni ispit

na svom maternjem, bosanskom jeziku. Potpredsjednik Džudžo je posebno naglasio da je proces uvođenja nastave na bosanskom jeziku zaslužio zlatnu medalju, ali i da ova, kao i svaka medalja ima svoje dvije strane. Jedna strana te medalje je ispunjenje stoljetnog sna sandžačkih Bošnjaka, a druga trka sa preprekama.

Potpričnjak Džudžo je na konferenciji najavio formiranje komisija za praćenje implementacije nastave na bosanskom jeziku koje će u narednom periodu pratiti sve procedure vezane za upis učenika. Roditelji djece koja ove godine upisuju peti razred osnovne škole neće se izjašnjavati o jeziku nastave ukoliko su prethodna četiri razreda bili u nastavi na bosanskom jeziku. Također, oni učenici koji su osnov-

nu školu završili na svom maternjem, bosanskom jeziku te položili završni ispit iz bosanskog jezika neće se izjašnjavati o jeziku nastave u srednjoj školi već će, u skladu sa zakonom, upisati srednju školu na bosanskom jeziku.

Potpričnjak, doc. dr Redžep Škrijelj, još jednom je pozvao roditelje djece koja će školske 2017/2018. godine upisati prvi razred da se opredijele za nastavu na bosanskom jeziku, te da se slobodno odupru bilo kakvim pritiscima koje mogu imati zbog toga. Nastavu na bosanskom jeziku trenutno pohađa 14 545 predškolaca i učenika osnovnih i srednjih škola, što ukupno iznosi 86% djece školskog uzrasta u Sandžaku koja su bošnjačke nacionalnosti.

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

Publikaciju podržava Fondacija za otvoreno društvo, Ambasada Sjedinjenih Američkih Država iz Beograda i Misija OEBS u Srbiji. Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove vlada i organizacija koje finansiraju projekat